

Un policia tranquil

JOAN AGUT

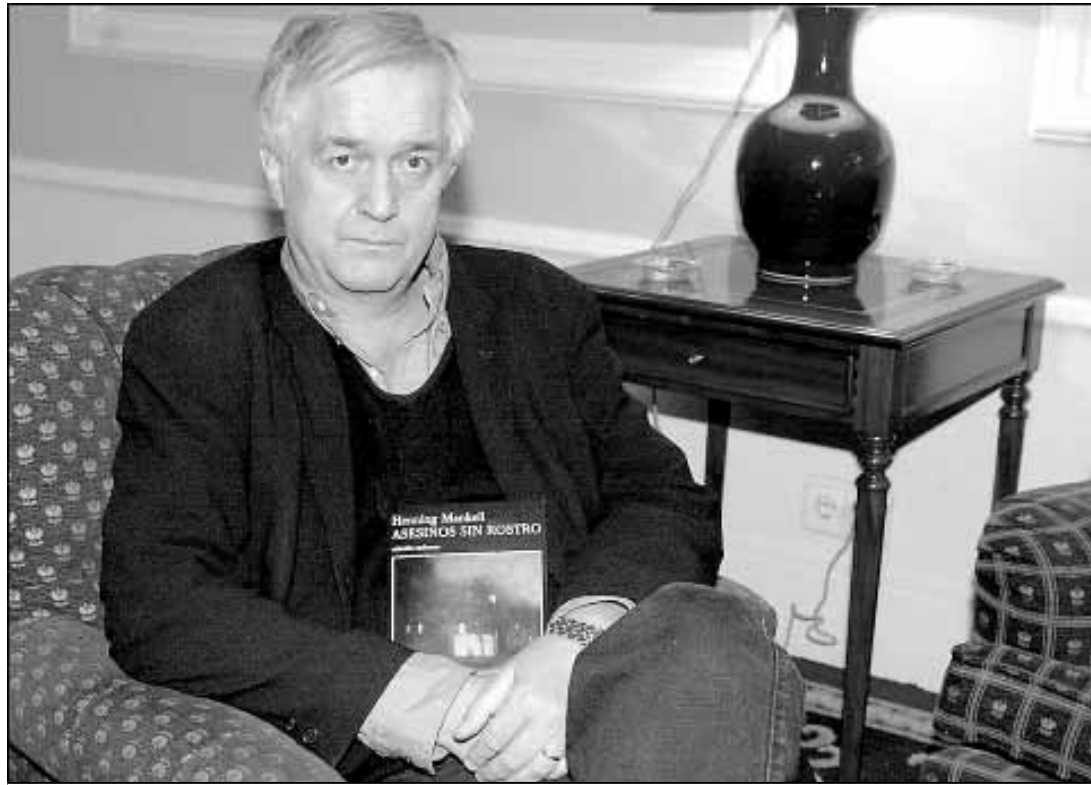
NARRATIVA

Henning Mankell, *La falsa pista*. Traducció de Meritxell Salvany. Tusquets. Barcelona, 2001.

Henning Mankell (Estocolm, 1948) va iniciar la seva carrera literària com a dramaturg als anys setanta. Ha publicat una vintena de novel·les a més de diverses obres de teatre i algunes narracions infantils. Actualment viu a cavall entre Europa i Àfrica, on Mankell dirigeix el Teatre Nacional de Moçambic. La seva fama internacional prové de la sèrie de novel·les protagonitzades per l'inspector Kurt Wallander, sèrie que ha estat traduïda a 23 idiomes i de la qual se n'han fet adaptacions per a la petita pantalla.

La falsa pista, la primera de les seves obres editada en català, va mereixer el premi a la millor novel·la negra sueca el 1995. Les dues novel·les anteriors del mateix cicle, *La quinta mujer* i *Asesinos sin rostro*, foren publicades per Tusquets, editor que anuncia l'edició en català de diverses obres de l'autor en la recentment estrenada col·lecció *L'Ull de Vidre*.

La falsa pista és una novel·la policíaca clàssica, amb diversos crims i un tenaç policia disposat a detenir el criminal. L'acció es desenvolupa en la regió d'Escània, al sud de Su-

El novel·lista i dramaturg suec Henning Mankell és autor de novel·les policiaques

Un element a destacar és la visió més aviat pessimista de Suècia

ècia, a la ciutat d'Ystad, on Kurt Wallander és inspector de policia, durant el calorós estiu del 1994, en ple Campionat Mundial de futbol. La

novel·la arrenca amb dos fets que es produeixen en 24 hores de separació, sense connexió aparent però igualment impactants. En el primer, una noia molt jove sembla perduda enmig d'un camp de colza i quan Wallander intenta rescatar-la, ella, presa d'una estranya por, se suïcida cremant-se viva amb benzina. L'endemà d'aquest fet incomprendible és assassinat un vell solitari, exministre de Justícia, que viu als afores de la ciutat, d'un cop de destrat a la columna vertebral amb la pro-

pina afegida que li han arrencat la cabellera. Iniciada la investigació dels dos casos –esbrinar qui era la noia suïcida i resoldre el crim de l'exministre– seguiran tres crims més, el d'un ric marxant d'art, el d'un lladregot de poca volada i el d'un potentat obscur del món dels negocis, i en tots els casos hauran estat assassinats a cops de destrat amb l'arrancament del cuir cabellut. Aviat el lector sabrà que l'assassí en sèrie és un noi molt jove, psicòpata, que es transforma en el pellroja Je-

ASSAIG

David Nello, *Retorn a Budapest*. Columna. Barcelona, 2001.

Fa uns anys vaig llegir un llibre d'humor que es deia *Ovnis a mogollón*, que ja fa divuit anys van fer a quatre mans Aurelio Romero i José Luis Martín. Això ve al cas perquè m'hi ha fet pensar aquest llibre de David Nello. El tema no és que s'assembli: el primer és un llibre d'humor que ridiculitza el gènere ovnis, variant el tema del triangle de les Bermudes, i el segon és un llibre del gènere de viatges. A la penúltima pàgina d'*Ovnis a mogollón* hi ha una fe d'errates de broma, i després ve una fe d'errates de la fe d'errates, perquè tampoc estava tot bé. Doncs bé, a dins de *Retorn a Budapest*, que no vol ser un llibre d'humor, s'hi adjunta un full titulat *Fe d'errates* on s'indica l'ortografia correcta d'uns quants noms propis, carrers i topònims en hongarès. I és curiós que s'hi indiqui que a la pàgina 192, on diu "i s'ommers

i" hauria de dir "i s'ommers i". Quina és la diferència? Aquí també cal una fe d'errates de la fe d'errates. Això pel que fa a l'hongarès. Pel que fa al català, caldria una fe d'errates a part: ¿què hi fa *bilingüe* escrit amb ela geminada? Aquestes coses un corrector se les ha de mirar abans. Això no se li fa a un autor.

LLIBRE DE VIATGES

Deixant això de banda, el llibre en si no és res de l'altre món. Es nota que a l'autor un dia li va sortir una oportunitat de publicar, cal suposar que cobrant: si feia un llibre de viatges l'hi publicarien. *Retorn a Budapest* ha nascut perquè Columna ha tret una col·lecció *De viatges* que necessita títols. I ja en porten set, o sigui que la cosa ja els va funcionant.

Retorn a Budapest és un llibre d'encàrrec que David Nello resol amb un cert ofici. Hi

parla una mica dels tres anys (entre el 1988 i el 1991) que va viure a Hongria, quan hi estudiava música, i els contrasta amb les tres setmanes que hi va passar durant el mes de desembre de l'any 2000. I entre una cosa i una altra, que si aquí un e-mail, que si aquí un retall d'un escriptor que és d'allà i que és molt bo, l'autor ha fet un llibre correcte que no desperta emocions.

TRENTA-NOU CAPÍTOLS

El llibre no és avorrit perquè els capítols són molts i són curts: 39 capítols amb títol a repartir entre 270 pàgines hàbils. El llibre, doncs, de mica en mica és amè, però seria pesat de llegir d'una tirada. L'autor mai no encerta a trobar el punt de vista ni el to. Dubta, prova una mica de tot: tendeix sovint cap al desimbolt, molt a l'estil d'una *guide de routards*, com quan parlant

de pintura s'adreça a un pintor i li escriu: "Ei, Fe Lupossy, perdona'm, però és que, de veritat, no m'agrada gens aquest quadre que has pintat". Sovint també, però, sembla que escrigui per a un públic infantil (deformació professional, potser: David Nello ha guanyat els premis Enric Valor de literatura juvenil, i el Vaixell de Vapor, de literatura infantil), com quan diu "moltes d'aquestes obres em semblaran pures caquetes dels últims anys". I encara de vegades agafa un to de lirisme o d'una fàcil denúncia social o de pretès literat amb majúscules... Sobta de veure un quelcom quan poc abans ha escrit "fot un fred de collons", o, bastant abans: "Estigues tranquil·la, de moment no penso abaixar-me els pantalons del pijama per iniciar les pràctiques exhibicionistes".

I, per acabar, el llibre no

rónimo. La circumstància que el lector conegui la personalitat del criminal no disminueix l'interès de l'obra, ja que tota la narració està encaminada a mostrar-nos com investiga Kurt Wallander i el seu equip de col·laboradors. El mateix inspector, la seva personalitat una mica grisa, ocupa una bona part de l'interès del llibre, que ens el mostra escèptic i conformista a fer la seva feina, metòdic i no gaire imaginatiu, amb una vida privada que bascula entre una nòvia letona, de Riga, un pare amb un principi d'Alzheimer i una filla adolescent que vol fer teatre. Un personatge que al costat dels polícies Salvo Montalbano, de Camilleri, o Adam Dalgliesh, de P.D. James, es caracteritza per la seva manca d'atributs sobresortints.

Un altre element a destacar de la novel·la és la visió més aviat pessimista que l'autor té de Suècia, un país de retorn dels anys daurats de la socialdemocràcia, amb una societat cada vegada més conflictiva, on encara pesa l'assassinat impune d'Olof Palme.

Henning Mankell posseeix un gran domini del suspens, de la intriga. Dosifica molt bé la informació que els investigadors van obtenint, sense cops d'efecte ni intuïcions sobtades –el gran recurs de molts conreadors del gènere–. Molt cartesià, Mankell avança pas a pas fins que les peces del trencaclosques encaixen, fins i tot aquelles que semblaven formar part d'un altre joc. I tot plegat servit amb un estil directe, gens enfarfegat, amb tocs d'humanista i amb alguna ironia. Per tot això, *La falsa pista* és una novel·la d'intriga perfectament recomanable, amb una digníssima traducció catalana de Meritxell Salvany.

Retorn a Budapest

MANEL ZABALA

explica res que pugui trobar interessant. No m'ha fet viure Budapest, no m'imagino els paisatges, no m'imagino com és la seva gent, i no m'ha explicat res de l'autor que em despertí curiositat per llegir els seus altres llibres. Per comparar, recomano la lectura d'*El país impossible*, de Brian Hall, publicat en castellà a Flor del Viento. És un llibre idèntic quant a intencions, idèntic quant a situacions i quant a punts de partida. Tos dos expliquen dos viatges, separats en el temps, en un mateix lloc: en el cas de Hall l'antiga Iugoslàvia. Brian Hall, però, emociona. És impossible de no llegir, com a poc, trenta pàgines d'una tirada; perquè hi ha un autor que vol comprendre un país i una gent, i ens els vol mostrar. Nello ni tan sols ho intenta. I així li ha quedat el llibre, que es deixa llegir, però que no apassiona.